

2020:

Jaar van de Wilde Eend

Hoe kan het dat een van onze bekendste watervogels al jarenlang in aantallen achteruit gaat? In 2020 krijgen we de kans de Wilde Eend eens goed onder de loep te nemen. Vogelbescherming en Sovon hebben 2020 namelijk uitgeroepen tot het Jaar van de Wilde Eend.

De Wilde Eend is zo gewoon dat we nauwelijks in de gaten hadden dat het er de laatste decennia langzaam steeds minder werden. Sinds 1990 is al ongeveer dertig procent van onze broedpopulatie verdwenen. Dit past in het plaatje van de brede afname van algemene vogelsoorten, zoals de Spreeuw en de Huismus. Aangezien de Wilde

Eend in Nederland vooral een standvogel is, laten de winteraantallen een vergelijkbaar beeld zien. We tasten in het duister over de oorzaak. Weten we wel genoeg over onze talrijkste eend?

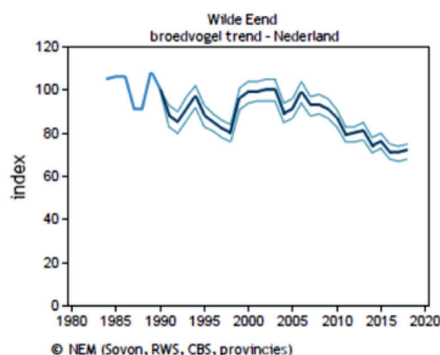
Vooronderzoek

De Wilde Eend is bijzonder opportunistisch bij het kiezen van een leefomge-

WILDE EEND

Foto: René van Rossum

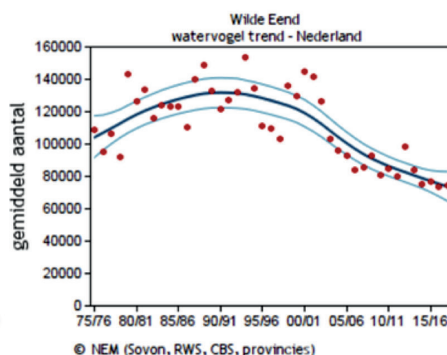

Nederland Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Broedvogels (BMP). Weergegeven is de jaarlijkse index van de broedpopulatie t.o.v. 1990 en de standaardfout. **Project informatie**

1990-2018: significante afname, <5% per jaar (-)

laatste 12 jaren: significante afname, <5% per jaar (-)

Gegevens verwerkt tot en met 1-9-2019

Nederland Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli t/m juni). Weergegeven is het seizoensgemiddelde (rode punten), de trendlijn (donker gekleurde lijn) en het 95% betrouwbaarheidsinterval van de trendlijn (lichtgekleurde lijn). **Project informatie**

1980-2017: significante afname, <5% per jaar (-)

laatste 12 seizoenen: significante afname, <5% per jaar (-)

AANTALSONTWIKKELINGEN van de Wilde Eend in Nederland (Bron: Sovon)

ving en voedsel. Je vindt hem overal waar water is: in natuurgebieden, polders, op vennetjes en rivieren, in havens langs de kust, zelfs in de meest aangeharkte stadsparken. Juist waar mensen zijn, daar voelt hij zich thuis. Hoe kan zo'n soort in de problemen komen? Uit een eerste onderzoek uit 2015 bleek dat het aantal gelegde eieren niet de oorzaak kan zijn. Dat was over de jaren redelijk constant. Ook zit er weinig variatie in het aantal nesten dat succesvol uitkomt. De jachtdruk op de Wilde Eend is afgenomen en de overleving van volwassen vogels lijkt zelfs iets te zijn toegenomen. Deze ontwikkelingen kunnen de achteruitgang dus niet verklaren.

Kuikens tellen

Uit het onderzoek bleek ook dat we nog genoeg niets weten over de overleving van kuikens tussen het moment dat ze

uit het ei komen en het moment dat ze vliegvlug worden. Zou daar een knelpunt zitten voor de Wilde Eend? In 2016 is een publieksonderzoek opgezet om getallen te verzamelen over de overleving van eendenkuikens. In het hele land werd het publiek opgeroepen om eendenkuikens te melden en tot en met 2019 leverde dat vele duizenden waarnemingen op. In het Jaar van de Wilde Eend is het tijd voor de volgende stap. We gaan dit voorjaar proberen om extra veel waarnemingen te verzamelen, zodat we de vertaalslag kunnen maken naar de populatieontwikkeling: is de kuikenoverleving inderdaad de bottleneck voor de Wilde Eend?

Populatie modelleren

De kuikenoverleving vormt, naast onder andere de gegevens over de overleving en sterfte van volwassen vogels, een belangrijke bouwsteen voor een

Eendenvrouwtje met kuikens. Is de **OVERLEVING VAN DE KUIKENS** misschien de oorzaak van de achteruitgang van de Wilde Eend? Foto: Harvey van Diek

populatiemodel. Hiermee kunnen we berekenen welke factoren beperkend zijn voor de broedpopulatie van de Wilde Eend. Hiervoor is het ook belangrijk om te weten of de verhouding tussen het aantal mannetjes en vrouwtjes scheef is, zoals bij veel andere eendensoorten. Datzelfde geldt voor de verhouding tussen Wilde Eenden en Soepeenden. Daarom worden vogeltellers gestimuleerd om ook in de lopende meetnetten van Sovon extra op de Wilde Eenden te letten.

Wat doet Vogelbescherming

Vogelbescherming zet zich in voor de waterrijke gebieden van Nederland waar ook Wilde Eenden verblijven. Dan gaat het zowel om waterkwaliteit, rustgebieden als de beschikbaarheid van voedsel. Daarnaast heeft Vogelbescherming zich altijd ingespannen om de

Wilde Eend van de jachtlijst af te krijgen. Met de onderzoeksresultaten uit het Jaar van de Wilde Eend hopen we deze algemene vogel ook algemeen te houden.

Doe mee

In de loop van deze winter zal gaandeweg steeds meer informatie verschijnen over de projecten binnen het Jaar van de Wilde Eend. Zo wordt er bijvoorbeeld een nieuwe versie van de KuikenTeller-app ontwikkeld voor het komende broedseizoen. Alle updates over het Jaar van de Wilde Eend zullen verschijnen op de SOVON-website. Houd deze website dus goed in de gaten en doe mee!

■ *Tekst: SOVON Vogelonderzoek Nederland*